

Apsardzes pakalpojumu iepirkumi– problēmas un risinājumi

Dace Gaile,

Iepirkumu uzraudzības biroja

Metodoloģijas departamenta direktore

Apsardzes pakalpojumu iepirkumu tiesiskais regulējums

- Eiropas Savienības publiskā iepirkuma direktīvas pakalpojumu līgumus iedala "A" daļas pakalpojumos, kuriem pilnībā piemēro direktīvu regulējumu, un "B" daļas pakalpojumos, t.i., pakalpojumos, kuriem raksturīga ierobežota pārrobežu interese un uz kuriem attiecas atvieglota iepirkuma kārtība.
- Apsardzes pakalpojumi ir iekļauti "B" daļas pakalpojumos.

“B” daļas pakalpojumu iepirkumu īpatnības

- “B” daļas pakalpojumu iepirkumiem nepiemēro direktīvās noteiktās iepirkuma procedūras, taču līgumu noslēgšanas procesā jāievēro direktīvās noteiktās atsevišķās prasības, jānodrošina pārskatāmības un vienlīdzīgas attieksmes principu ievērošana.

KOMISIJAS SKAIDROJOŠAIS PAZIŅOJUMS

**par Kopienas tiesību aktiem, ko
piemēro līguma slēgšanas tiesību
piešķiršanā, uz ko neattiecas vai tikai
daļēji attiecas publiskā iepirkuma
direktīvu noteikumi**

(2006/C 179/02)

paziņojums

- Pārskatāmības pienākums - pienākums garantēt **adekvātu publicitāti** jebkuram potenciālam pretendentam, ļaujot īstenot konkurenci tirgū.
- **Īpaša vērība atbilstošas pārskatāmības nodrošināšanai "B" daļas pakalpojumu iepirkumiem, kuru paredzamā līgumcena pārsniedz direktīvās noteikto (87 888 Ls).**
- Var atkāpties no pienākuma publicēt, ja to nosaka, piemēram, ārkārtas apstākļi, tehniski iemesli vai piegādātāja izņēmuma tiesības.

paziņojums

- Līguma slēgšanas tiesību piešķiršana:
  - nediskriminējošs līguma priekšmeta apraksts (nedrīkst norādīt konkrētu ražotāju vai produktu);
  - nodrošināta vienlīdzīga piekļuve visu dalībvalstu uzņēmējiem;
  - ievērots savstarpējās atzīšanas princips;
  - **noteikti atbilstoši termiņi piedāvājumu iesniegšanai;**
  - pārskatāmā un nediskriminējošā veidā veikti pasākumi dalībnieku skaita ierobežošanai, nodrošinot tomēr pietiekamu konkurenci;
  - **nodrošināta vienlīdzīga un objektīva piedāvājumu vērtēšana.**

Publisko iepirkumu likums

- Uz apsardzes pakalpojumiem, kuru paredzamā līgumcena ir mazāka par 3000 latu (bez PVN) likuma regulējums neattiecas:
  - nav likumā regulētu procedūru vai atklātības prasību;
  - pasūtītāja rīcību nevar apstrīdēt IUB.

Publisko iepirkumu likums

- Uz apsardzes pakalpojumiem, kuru paredzamā līgumcena ir mazāka par 20 000 latu, bet lielāka par 3000 latu (bez PVN), attiecas 8.¹pants:
  - nav pienākuma publicēt paziņojumu par plānoto līgumu IUB mājas lapā;
  - jāpublicē IUB mājas lapā paziņojums par noslēgto līgumu;
  - pasūtītājam jā sagatavo un pēc pieprasījuma jāizsniedz komersantam rakstveida lēmums;
  - pasūtītāja rīcību nevar apstrīdēt IUB.

Publisko iepirkumu likums

- Uz apsardzes pakalpojumu iepirkumiem, kuru paredzamā līgumcena ir vienāda ar 20 000 latu (bez PVN) vai lielāka, attiecas 8.panta septītās un 7.¹ daļas regulējums, kas nosaka pasūtītāja pienākumu:
  - sagatavot tehniskās specifikācijas un nodrošināt to pieejamību;
  - publicēt pasūtītāja mājas lapā paziņojumu par iepirkumu un noteikt termiņu piedāvājumu iesniegšanai;
  - paziņot pretendentiem par pieņemto lēmumu un publicēt IUB mājas lapā rezultāta paziņojumu;
  - ievērot nogaidīšanas termiņu pirms iepirkuma līguma noslēgšanas;
  - pasūtītāja rīcība ir apstrīdama IUB.

Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums

- Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji "B" daļas pakalpojumu iepirkuma kārtību (*11.pants*) piemēro iepirkumiem, kuru paredzamā līgumcena ir vienāda ar 272 100 latiem (bez PVN) vai lielāka.
- Iepirkumos, kuru līgumcena ir mazāka, pasūtītājam ir pienākums nodrošināt pārskatāmības un vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu (*EK skaidrojošais paziņojums*).

Iepirkuma norises apraksts

Pretendentu atlases prasības

- Līgumslēdzēji var veikt pasākumus, lai līdz atbilstošam līmenim ierobežotu to dalībnieku skaitu, kurus uzaicina iesniegt pieteikumu, ar nosacījumu, ka to dara pārskatāmā un nediskriminējošā veidā.
- Viņi var, piemēram, izmantot tādus objektīvus faktorus kā pieteikuma iesniedzēju pieredzi attiecīgajā nozarē, viņu uzņēmuma lielumu un infrastruktūru, viņu tehniskās un profesionālās spējas, vai citus faktorus.
- Katrā gadījumā izvēlēto pieteikumu iesniedzēju skaitam jābūt vajadzīgu nodrošināt atbilstošu konkurenci.
  - *Komisijas skaidrojošais paziņojums par Kopienas tiesību aktiem, ko piemēro līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā, uz ko neattiecas vai tikai daļēji attiecas publiskā iepirkuma direktīvu noteikumi*

Pretendentu atlases prasības

- ▣ Pasūtītājs **ir tiesīgs nepiemērot** PIL 39.pantā noteiktos pretendentu izslēgšanas noteikumus, veicot apsardzes pakalpojumu iepirkumus atbilstoši likuma 8.panta septītajai daļai (iepirkumi, kuru līgumcena ir 20 000 latu vai lielāka).
- ▣ Organizējot apsardzes pakalpojumu iepirkumus atbilstoši PIL 8.¹pantam, pasūtītājs **piemēro tikai tos izslēgšanas noteikumus, kuri minēti 8.¹panta piektajā daļā** (nodokļu parāds pārsniedz 100 latus, maksātnespēja, saimnieciskā darbība apturēta, bankrots, uzņēmums būs likvidēts pirms līguma darbības beigām).

Pretendentu atlases prasības

- Tiesības veikt apsardzes darbības:
  - speciālā atļauja (licence) apsardzes darbības veikšanai (pirmā vai otrā kategorija)
  - apsardzes sertifikāts fiziskajai personai
- Iepriekšēja pieredze, atsauksmes
- Personāls
- Tehniskais nodrošinājums (transports, sakari)

1.piemērs

11.05.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-7/2

- ▣ Prasība - pretendents iepriekšējos trijos gados vismaz vienam pasūtītājam (juridiskajai personai) ir sniedzis fiziskās apsardzes un/vai patrulēšanas pakalpojumus, veicot Latvijas Republikā izvietota kritiskās infrastruktūras vai nacionālajai drošībai svarīga objekta apsardzi.

1.piemērs

11.05.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-7/2

- Pretendents uzskata, ka nepamatoti noraidīts kā neatbilstošs šai prasībai, turklāt tam nav dotas tiesības sniegt savus paskaidrojumus par objektu atbilstību.

1.piemērs

11.05.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-7/2

- ▣ Pasūtītājs ir saņēmis drošības iestādes atzinumu, ka iesniedzēja norādītie objekti nav iekļauti kritiskās infrastruktūras kopumā un nacionālajai drošībai svarīgu objektu kopumā.

1.piemērs

11.05.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-7/2

- Komisija secina, ka pasūtītājam, saņemot atzinumu no kompetentās iestādes, nebija pamata apšaubīt atzinumā norādīto informāciju un konkrēto objektu neesamību kritiskās infrastruktūras kopumā un nacionālajai drošībai svarīgu objektu kopumā, tādēļ pasūtītājam nebija nepieciešamības pieprasīt papildu informāciju no pretendenta.

Tehniskās specifikācijas

- Apsardzes objekta raksturojums, posteņu skaits, novietojums, apgaitas
- Operatīvās grupas izsaukums
- Citi pakalpojumi

- Civiltiesiskā apdrošināšana (apdrošināmie riski, summa)

Piedāvājuma izvēles kritēriji

- Organizējot apsardzes pakalpojumu iepirkumus, pasūtītājam **nav pienākums** noteikt piedāvājuma izvēles kritērijus atbilstoši PIL 46.pantam.

- *Visiem dalībniekiem iepriekš jāzina piemērojamie noteikumi un jābūt pārliecinātiem, ka šie noteikumi uz visiem attiecas vienādi.*
  - *Komisijas skaidrojošais paziņojums par Kopienas tiesību aktiem, ko piemēro līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā, uz ko neattiecas vai tikai daļēji attiecas publiskā iepirkuma direktīvu noteikumi*

2.piemērs

18.04.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-105

- Atbilstoši iepirkuma nolikumam pretendents var saņemt papildu 3 punktus par katru pretendentam izsniegtu LR Iekšlietu ministrijas, Ministru kabineta vai citu kompetentu iestāžu apbalvojuma vai atzinības raksta kopiju, kas tiek pievienota piedāvājumam.

2.piemērs

18.04.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-105

- ▣ Pretendents savam piedāvājumam ir pievienojis 3 šādus dokumentus no LR Izglītības un zinātnes ministrijas un Valsts izglītības satura centra, no Rīgas pašvaldības policijas, no Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, taču saņēmis 6 punktus gaidīto 9 punktu vietā.

2.piemērs

18.04.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-105

- ▣ Pasūtītājs paskaidro, ka ar iepirkuma nolikumā ietvertu terminu "citas kompetentas iestādes" jāsaprot iestādi, kuras nolikumā vai darba specifikā ir iekļautas tiesības vai pienākums izvērtēt, uzteikt un apbalvot fiziskās apsardzes pakalpojumu sniedzējus par īpašiem nopelniem šajā jomā.

2.piemērs

18.04.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-105

- ▣ Pasūtītājs paskaidro, ka tam bija tiesības šajā vērtēšanas kritērijā, nepiešķirt pretendentiem nevienu punktu, tomēr iepirkuma komisija, lai nonāktu pie taisnīgāka un lietderīga rezultāta, piešķīra iesniedzējam un uzvarētājam papildu 6 punktus katram.
- ▣ Komisija nesaskata pamatu šādai vērtēšanai un norāda, ka iepirkuma komisija ir atkāpusies no nolikumā noteiktās vērtēšanas kārtības.

3.piemērs

21.02.2011. lēmums lietā Nr.4-1.2/11-47

- ▣ Pasūtītājam attiecībā uz Publisko iepirkumu likuma 2.pielikuma "B" daļā minētajiem pakalpojumiem ir salīdzinoši liela rīcības brīvība iepirkuma veikšanā, tomēr jebkurā gadījumā pasūtītājam ir jāievēro PIL 2.pantā noteiktie likuma mērķi, t.sk. piegādātāju brīva konkurence un vienlīdzīga un taisnīga attieksme pret tiem, tādējādi pasūtītājam ir jānodrošina objektīva piedāvājumu izvērtēšana, kas vienlaicīgi nozīmē arī piedāvājumu vērtēšanu atbilstoši iepirkuma dokumentācijā noteiktajām prasībām.

Nepamatoti lēts piedāvājums

- Iemesli, kuru dēļ pasūtītājam ir pienākums pārbaudīt, vai piedāvājums nav nepamatoti lēts:
  - šāds piedāvājums ir neatbilstošs izvirzītajām prasībām, tātad ir liels risks, ka līgums netiks izpildīts, bet tas var novest pie neplānotām papildu izmaksām
  - atzīstot šādu piedāvājumu par atbilstošu, tiek pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes un godīgas konkurences princips

4.piemērs

17.10.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-329

- ▣ Pasūtītājs noraidījis to pretendentu piedāvājumus, kuru piedāvātā stundas tarifa likme ir mazāka par Drošības biznesa asociācijas minimālās stundas tarifa likmes aprēķinā norādīto un kuri savā piedāvājumā nav norādījuši, ka ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāji.
- ▣ Pretendentiem, kuri piedāvājumā norādījuši, ka ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātāji, tiek pieprasīts paskaidrojums par stundas tarifa likmes veidošanos.

4.piemērs

17.10.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-329

- ▣ Starp noraidītajiem ir pretendents, kurš ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, bet nav to norādījis piedāvājumā, un pretendents, kurš nodarbina vecuma un izdienas pensionārus. Šiem pretendentiem paskaidrojumi par stundas tarifa likmi netiek pieprasīti.
- ▣ Komisija konstatē, ka nolikumā nav noteikts, ka pretendentiem piedāvājumā jānorāda informācija par pretendenta nodokļu politiku un ka nolikumā nav prasīts, lai tiktu atšifrēta stundas tarifa likmes veidošanās.

4.piemērs

17.10.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-329

- ▣ Komisija secina, ka Latvijas Drošības biznesa asociācijas minimālās stundas tarifa likmes aprēķins ir attiecināms faktiski tikai uz “standarta” darba organizācijas modeli, proti, ka apsardzes pakalpojumi tiek sniegti 24 stundas diennaktī katru dienu, sākot ar 2011.gada 1.janvāri un beidzot ar 2011.gada 31.decembri, netiek nodarbināti pensionāri, izdienes pensionāri, uzņēmums nav mikrouzņēmumu nodokļu maksātājs u.tml.

4.piemērs

17.10.2011. IIK lēmums Nr.4-1.2/11-329

- ▣ Šī aprēķina mērķis ir vērst pasūtītāja uzmanību uz gadījumiem, kad pasūtītājam būtu jārodas šaubām par piedāvātās cenas atbilstību un būtu nepieciešams pārliecināties, ka par konkrēto cenu pretendents var izpildīt iepirkuma līgumu.
- ▣ Nelūdzot sniegt paskaidrojumus par cenas pamatotību visiem pretendentiem, par kuru cenām pasūtītājam ir šaubas, tiek pārkāpts PIL 48.pants, kā arī vienlīdzīgas attieksmes princips.

Apsardzes pakalpojumu iepirkumu problēmas

- Liels īpatsvars apsardzes pakalpojumu iepirkumu nesasniedz līgumcenu sliekšņus, no kuriem piemērojama iepirkumu likumos noteiktā iepirkumu veikšanas kārtība.
- Arī gadījumos, kad iepirkumu paredzamā līgumcena sasniedz likumos noteiktās robežas, pasūtītāju zināšanas un rīcība bieži nenodrošina kompetentu iepirkumu un godīgu konkurenci.

Apsardzes pakalpojumu iepirkumos konstatētās problēmas

- Pasūtītāju nepietiekamas zināšanas:
  - par apsardzes pakalpojumu komersantiem izvirzāmajām prasībām (kvalifikācijas prasības);
  - par apsardzes pakalpojumiem izvirzāmajām prasībām (tehniskās specifikācijas);
  - par apsardzes pakalpojumu izmaksu veidošanos (cenas pamatotība).

Iespējamie risinājumi

- Sagatavot un publicēt IUB mājas lapā apsardzes pakalpojumu nozares speciālistu ieteikumus
  - par apsardzes pakalpojumu sniedzējiem izvirzāmajām kvalifikācijas prasībām
  - un tehnisko specifikāciju sagatavošanu.

Paldies par uzmanību!

Jautājumi?